

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею.

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
• 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. І.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиция місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Режлямації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
славім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Проект віддовження селянської посілости земельної.

Написав Ол. Барвінський.

Страшне обдовженє селянської посілости приневолює економістів і політиків придумувати над способами, як би запобігти неминучому занепадові хліборобів, як би відвернути їх від краю пропасти, над якою опинили ся. Не бракло всіляких проектів, котрі мали метою «спасати» хліборобів, але майже всі они обертали ся в облаках нездійснених і неосяжних мрій, бо не мали ніякої підвалини в сучасній економічній організації хліборобів. До таких неосяжних мрій треба зачислити також і начерк закона бувшого посла до державної ради о. Тянякевича про викупно селян з довгів. Не дасть ся одначе заперечити, що навіть всі фантастичні у великій мірі проекти зробили великий вплив на справу віддовження хліборобів а особливо кинули яскраве світло на кредитові відносини хліборобської посілости і таким способом промостили дорогу до практичних проектів.

В останнім десятиліттю появили ся два особливо замітні проекти, котрі зробили свій вплив на віддовженє хліборобської власности. Є се з одного боку проект Зерінга, внесений в німецькій радї рідничій в Чехах, а другий проект посла Грамбаєра в тирольскім соймі. Обидвом сим проектам спільна є мисль, що зростаючому обдовженю хліборобської посілости можна би зарадити і зятягнені на земску посілость довги можна удержати на висоті, відповідній доходам з землі, наколиб підвишенє

гіпотечних тягарів поза ту міру було унеможливлене установою границі обдовження, котрої висота відповідала би вартости аренди, то є капіталізованому чиншови з аренди землі. Грунтовий власник мав би сам піддати ся тій границі обдовження, котра очевидно була би значним обмеженєм его розпорядимости; а мала би его до того приманити та обставина, що записані на его посілости пізнійші гіпотечки (Nachhypotheken), то є довги гіпотечні, перевиспаючі границю обдовження, мали би бути сплачені з прилюдною підмогою.

Грамбаєр знов проектує заведене рухомої границі обдовження посередньою дорогою. До уділюваня гіпотечних позичок мали би бути управнені а заразом обовязані лише краєві гіпотечні інститути; статутами тих краєвих інститутів кредитових установлена границя висоти позичок має творити заразом границю обдовження. Позаяк здійсненє проектів Зерінга і Грамбаєра дуже значно обмежувало би гіпотечний кредит земскої посілости, отже мало би допомогти ся хліборобам до розширення особистого кредиту ріжними способами відповідними, особливо закладанєм райфайзенек.

Се однак є вельми сумніва річ, чи установою границі обдовження доведоб ся до щасливої розвизки хліборобского питаня кредитового. Проект Зерінга старав ся се питанє висоти економічно управненого кредиту земельно розвизати строго математичною формулкою, хоч підстана земельного кредиту, вартість землі, є вельми хитка. Формулка Грамбаєра є менше строга, позаяк зміною статута краєвих інститутів кредитових можна границю обдовження все довести до згоди з управненою висотою

обдовження. Але чи та теоретична можливість окаже ся в практиці відповідною, а особливо чи покликані до зміни статутів корпорації в поодиноких краях як (краєві виділи, сойми) найдуть в ухвалах більшо-сти властиву границю обдовження і зможуть у відповідній хвилі се означити, над тим нема що багато тратити слів.

В найновіших часах в Австрії урядово приступлено до питаня, яким способом дало би ся досягнути поступенне зменшенє земельного обдовження і як би запобігти передовженю. Краєва рада господарска дала поірку до сего а яко вислід дотеперішної роботи в тім напрямі появили ся «основи програми віддовження», а умотивованє сеї програми містить ся в ділі, виданім директором долішньо-австрійского краєвого банку гіпотечного Йосифом Гаттінгбергом (реферат в справі гіпотечного віддовження, Відень 1903), з котрим з огляду на превелику досяглість сеї справи хочемо познакомити нашу суспільність, тим більше, що й правительство має небавом виступити з таким начерком закона, отже і наші послы повинні би з сею справою ознакомити ся.

Сеї реферат директора Гаттінгберга є тритомовим ділом, вельми поважним і цінним, котре заслугує, щоби з ним докладно ознакомили ся не лише всі круги, що займають ся селянським гіпотечним і особистим кредитом, але також наші рускі інституції кредитові і рускі послы.

Проект Гаттінгберга стане очевидно предметом прилюдної розправи. Над ним уже відбула ся тіснійша нарада кількох членів краєвої ради господарської і запрошених знавців при участі міністерства рільництва, також при участі відпоручників з

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевиц і його творчість.

(Дальше).*)

«Посылая одну часть моихъ стихковъ благодарствую любезнѣйшій Другъ, что Вы изволили позаботится предложеніемъ Его Преп. Кузьемскому и писаніемъ къ Г. Качковскому. По Вашему наставленію посылаю эти стихи, здѣлайте зъ ними какъ Вамъ угодно. Нѣкоторые еще непечатаные, но больша часть печатана въ нашихъ журналахъ. Если Вы благорозсудите нѣкоторые опуститъ, здѣлайте какъ Вашъ вкусъ и нашов руское теперѣшное отношеніе указуетъ — Вы убо лучше знаѣте, откуда вѣтръ повѣваетъ. — Тоже и съ языкомъ и съ правописью здѣлайте какъ хочете. — Мнѣ кажется, что слогъ можетъ соблюдатся тотъ, которій я пріялъ.⁽¹⁾ Або знова: «Извольте дорогій другъ эти стихи подать въ Семейной Библиотеки редакцію — если за что узнаете исправленія достойно, исправте самы какъ Вамъ лучше покажется. — Я буду Вамъ благодаренъ.⁽²⁾» А вкінці: «Роксолана уже готова, но требуетъ еще передѣлки или захлапкой или Русской. — Самъ я еще не рѣшенъ. По русски чисто по русски ни чувствую въ себѣ силъ передѣлать. Боюсь, чтобы не встрѣти-

ла его судьба Конишаго.⁽³⁾» — і: «Роксолану съ прочими, еще непечатаными стихами пригото- влю къ печатанію — и принимаю въ исправленіи Вашъ широй совѣтъ. Мнѣ кажется, что лучше намъ теперь держатся середины.⁽⁴⁾» А коли 1858. р. видав єпископ Спіридон Литвиневич свою голосну куренду,⁽⁵⁾ в якій наказує святи- никам держати ся у проповіді рідної мови, пише Гушалевиц із розпуюкою до Головацького (у Студии. стор. 420): Я може бы не похопился еще къ Вамъ Любезнѣйшій писати, велибы не послѣднее окружное посланіе нашего ординарія та не пробудило мене. Кажется что оноє Вамъ извѣстно такъ какъ и вамъ — относится оноє до нашей простонародной словесности и повелѣ- ваетъ беречися въ проповѣдехъ и прочихъ по- ученіяхъ церковнаго языка Якъ громъ такъ оно поразило насъ всѣхъ и всякій вопрошаєтъ, що церковъ св. за дѣло находить вмѣшувати ся въ вопросы литературы, языкословны и пр. и заключаєтъ, що якъ всегда такъ и теперь не- пріязна намъ партія польска а впрочемъ може и ина подноситъ свою голову и принуждаєтъ власть духовную въ дѣлѣ языкословномъ ото- зватися. Извольте Любезнѣйшій изъяснити мнѣ сіє для моего душевного супокою. — Я слышалъ, що Роксолана печатается, щожъ ту дѣлати, коли такое пѣ съ выше повелѣніє — она надѣла- етъ Вамъ всѣмъ хлопотовъ не малыхъ если Вы не отмѣнили въ правописи и нѣкоторые въ ней и въ грамматическомъ видѣ. Здѣлайте милость и исправте если еще возможно, что благорозеу-

дите или если непечатана еще то пришлѣте менѣ на мой счетъ я предамъ огню, ибо ненахо- джу причины дабы за плохое дѣлце имѣлъ тер- пѣти нашъ народъ и мы всѣ — лучше най огень оноє пожретъ.⁽⁶⁾

Оттакі теоретичні погляди живив Гушале- виц у своїй душі що найменше від 1851. р. Гнетъ зачав він їх переводити і в практиці го- ловно за помочию агітації (і то як ми бачили, часом доволі «радикальною») в користь „Народ- ного Дому“, ширенєм відповідних книжок і т. п. Від тепер задшає Гушалевиц майже зівсім рід- ну мову у своїх творах, а намагаєть ся конче писати по великоруськи. Зараз перші його пое- зії, які він видає 1852. р. писані у великій ча- стині намаганою великорусиною.

Але Гушалевиц не виступив відразу отвер- то як пропагатор нарусизму. На се не було ще відповідної пори. Навчений раз сумним досвідом, старав ся він зривати скривати свої гадки перед ширшою публикою, а навіть доходив до такої дволичности, що підшивав ся часом під всеукраїнську марку.

З огляду на се дасть ся поділити доба лі- тературного москвофільства Гушалевица на два періоди: один — се час, у якому він не висту- пає ще так явно із своїми ідеями. Той період обіймає 1851—1879 pp.⁽⁷⁾ Другий період, де Гу- шалевиц не криєть ся уже із своїми симпатія- ми, а голосать і пропагує їх зівсім отверто: обіймає прочу частину його життя.

(Дальше буде).

*) Гл. ч. 196.

Надіслане.

ЗАМОВЛЕННЯ
на
ОСІАНИЙ ТРАНСПОРТ ЛІТУРГІЧНИХ

ВИН

приймає торгівлю

ЕВГЕНА МАРТИНЦЯ у Львові

пл. Унії Берест. ч. 5.

Ціна вин угорських за літер:

При замовленю 100 літрів — 50 літрів — 25 літрів			
Ш-а 33 кр.	34 кр.	36 кр.	
Ш-а 37 "	38 "	40 "	
Л-а 45 "	46 "	48 "	
Франко, станція Львів; бочки кавціоуєсь.			
Вино Самородне: При замовленю 100 літрів — 50 літрів:			
Ціна за літер	55 гр.	57 гр.	
Франко станція Львів; бочка се числить ся. — Час заплати 4 місяців — за готівку 2% рабату.			
На дорожні вина висилаю спеціальні цінники.			

„Термінар“

календар на рік 1906.

приладжений до потреб канцелярій адвокатаких, нотарияльних, судових, для лікарів і учителів, для товариств зарывково-господарских і для всіх тих заводів, де суть потрібні щоденні записки для памяти, — виїде в Тернополи з початком жовтня накладом д-ра Івйдора Голубовича.

Зміст календаря:

1. Календар на рік 1906.
1. Записки на кожний день.
3. Тарифа адвокатака.
4. Тарифа нотарияльна.
5. Тарифа оплат лікарів в поступованю карнім.
6. О стемпльованю книг торговельних.
7. Приписи податкові для товариств зарывково-господарских.
8. Славі стемплеві з відповідними поясненнями.
9. Належитости при виисах гіпотечних.
10. Витяг з тарифи стемплевої.
11. Новий закон о належитостях від перенесеня власности (закон з д. 18. червня 1901. ч. 7. В. з. д.).
12. Поясненя принципів почтових і телеграфічних з заподанем тарифи.
13. Таблиці до обчислюваня процентів.
14. Спис руских товариств кредитових з поданем стопи процентової від вкладок і по-жачок.
15. Виказ адвокатів.
16. Спис нотарів.

Ціна одного оправного примірника виносить одна корона (вже разом з пересилкою почтовою).

Анонси приймає видавця, або друкарня п. Йосифа Степка в Тернополи.

Календар буде виконаний старанно і на гарнім папері, про те сподіємо ся, що пов. Громада підобре наше видавництво своїми замовленнями.

Анонси просимо зголошувати безпроволочно, позаяк календар вже друкує ся.

Ціни анонсів:

За ціду сторону друку 30×17 см.	32 К
» 1/2 "	16 "
» 1/4 "	8 "

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортепьян.

— Ціна 2 К; голоси на оркестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.

Набути можна у всіх книгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Лев Лопатинський.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1 акті, опрацьована після німецького.

Ціна 40 сот.

Набути можна в Ставропигійській книгарни у Львові.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Samarellen

2740 нотар. потверджених свідочств стверджую певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро. Миколай і Ска, дрогуєрия; Якоб Байзер, аптека; О. ф. Вилклер і Син; Кароль Пазевский, аптека; Ів. Шинельс; М. Лазовский аптека; Адольф Ашкенази, аптека під зол. слоном; І. Шес-норатинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курнер, дрогуєрия; Лев Каллер, аптека в Бродах; Поахим Фрідман, ант. в Миколаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в Одеську; Герм. Енглеидер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию, Д. Роінгер, ант. в Зборові; Моріц Бібрінг, ант. в Станиславові; Стан. Бурса, в Косові; Юліян Новицкий, ант. в Печеніжині; Е. Стенцель, ант. в Коломиї; Адольф Дуретер, ант. в Бережанах; Зигм. Лядес, аптека в Вишнівчику; Золотислав Наглік окр. ант. в Бережанах; Б. Вальг, дрогуєрия в Станиславові; І. Б. Лінк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лянгінгер в Самборі; Др. Юл. Францос, ант. в Тернополи; Вільг. Ландесберг, ант. в Бродах; Здислаш Завалкевич в Камінці; Г. М. Фішер ант. в Станиславові; Аптека під Блім Орлом В. Файвіка в Н. Санчі; Лавр. Цімерман ант. фарм в Підволочисках; Ігн. Гешельс, ант. в Городині; Ст. Фаліевский ант. в Балігороді.

Станція постова
телегр. і землн.
Unterthemenau.

Річний оборот
поверх
3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини нафлеві дрякового рода і витривалости на хідни-и, двірці, стайні, подвірї і т. п. дальше плити мозаїкові в тисячах десенів від н-іпростішого до найбогатшого виконаня (рча а продуцїи 16 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д. подвійно поливані камінні рури, комїни, ремізові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвищою витривалостію для палювих будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до викладаня стін і фасад, блискучі плити, дахівні всякого рода, натуральної краси і поливані у всіх барвах, рури до дренаваня, нафлі до печий.

Ілюстровані цінники даром і оплатно.
Число робітників 700.

Що року горять хлопські мільони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечень у Львові (Ривок 10) одинокє руске Товариство асенураційне обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені суть в цінних паперах.

В „ДНІСТРІ“ всть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всіляких позичках в Банку краєвім, касах ошадности і касах сиротинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім році звертає ся членам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпеченє через агента; господарі письменно повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де інші агенти „Дністра“ не роблять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізії 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечає ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізїю від сих обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні цілі.

„Дністер“ припоручили Преосв. Епископські Ординарїати.

Сбережіть ся огня! Асенуруйте ся в „Дністрі“!

Покривайте свої хати черепом (дахівками)!